

Всеки човек е уникален

И може да прояви божественото в себе си – това е смисълът на нашето съществуване... смята българската художничка Ива Владимирова.

Запознах се с Ива Владимирова при откриване на изложбата ѝ на 2 ноември в Българския културен институт. Картините ѝ са като самата нея – спонтанни, ярки, пленяващи, защото носят белега на порива, излъчват копнеж, дават усещане за простор. Цветовете са от синьо-виолетово до изумрудено и лавандулово, искрящи и тихи едновременно, сякаш повик и отглас от онова, което ни прави да се чувстваме по-богати и неземни. Платната са триптихи, трилогии, кратки разкази или дълги приказки, въвеждащи ни в свят, който познаваме и понякога не забелязваме... докоснат от платната на Ива Владимирова, той се превръща във Вселена от светлина и чиста обич, преобразява... Изложбата за нея е и поклон пред Ян Мърквичка, чийто принос в българската култура е видим и днес. Затова започвам разговора си с художничката почти до сърцето на старата Прага, която помни и стъпките на Ян Мърквичка, с въпрос за него.

Твърдиш че си повлияна от школата на Мърквичка, защо?

Той е страхотен рисувач и много добър живописец, което е рядко съчетание. Заедно с Антон Митов са от основателите на Художествената ни академия, която е създадена с усилията на много български интелектуалци и художници, както и с решаващото участие на Константин Величков. Тъкмо по негова покана идва в България и Ян Мърквичка. По това време българската художествена действителност е потопена в стилистиката на зографската традиция. Академията ни тръгва към европейско развитие под влиянието на френската, италианската, руската художествени школи, и в това число, чешкото интелектуално присъствие, с имена от величината на Ярослав Вешин, Константин Иречек и много други. Ян Мърквичка е маестро на живописната форма и майстор на контраста във визуалния образ, близък е до съвършенството! В картините на изложбата си в Прага съм се опитала да изградя картините си по принципа на контраста, което е моят естетически поклон пред традицията на Ян Мърквичка.

Названието „Координати и изменения“ може да се приеме като директно навлизане в творчеството ти, така ли е?

Наистина, названието е колкото буквално, толкова и метафорично. Имам творби, правени в пространството на пейзажа, и картини от ателието. Използвала съм и различни техники. В природната среда на пейзажа работя с бързосъхнещи материали – темпера, акварел, хартия, докато в ателието съм употребила не само темпера, акрилни бои, но и маслени бои върху платно. Двата процеса на рисуване са различни в своята същност. Когато рисувам навън, наблюдавам и спектакъла на светлината. Но там всичко се променя почти всеки миг, а е необходима селекция... потпявам се в пейзажа, като че виждам с цялото тяло, чувствам се разтворена, но в същото време е необходимо да се концентрирам максимално, за да изградя композицията и предам състоянието на картината. Понякога неочаквано нещо във времето се сменя, спектакърът на светлината и душата се пробужда, кара те да започнеш картината независимо, че идва

Ива Владимирова

дъжд, трескаво да търсиш резултата, да работиш още по спонтанно, да предприемаш привидно неочаквани стъпки в изграждането на творбата. Когато съм в София, отново наблюда-

вам природния пейзаж, мощната панорама на Стара Планина, Витоша във великолепието на различните си състояния ... прекрасните софийски изгреви и залези. Но социумът на града е друг свят, който те придърпва към различни свои пространства... В ателието през прозореца имам мащабен панорамен изглед, където може да бъдат видян храма Свети Александър Невски, сградата на Централния Софийски затвор, други архитектурни обекти, както и много панелно строителство. Аз нарисувах картина, изобразяваща пейзажа през прозореца с работно заглавие, „Две гледни точки в трафика“.

Ателието е на 11 етаж и имам шанса да виждам широко поле от небето. На същия етаж преминават много тръби с различен калибър, това е инсталационен етаж, чиито помещения са били проектиран като тавански. По този повод се шегувам, че моето ателие е в българския Бобур... Когато рисувам между четирите стени картина по направени скици от природна среда, моделът на изобразяване е от нарисуван вече пейзаж. В този процес отново преоткривам чрез опита си да създам картината, но вече в друг формат. Моментите на „намирането“ са различни. Намиране в смисъл на сполучливо решение на живописната картина. Тези Божествени подаръци се получават, когато си изострил сетивата си докрай, за да видиш истинския пейзаж... двата процеса се сливат някъде.

Употребяваш „сюжет“ в почти писмовния му еквивалент, в някакъв вариант ти и пишеш тези картини, описваш състоянията си чрез наименованията на картини-

те, някои са триптихи, трилогии, което предполага вид разказана история...

Аз наистина сякаш пиша, но парадоксално е да говоря за сюжет. Създавам абстрактни структури по-скоро повлияни от геометрията, но от друга страна, сякаш ги описвам, търсейки техния характер по време на рисуването, в моята изобразителна форма, която продължавам да усъвършенствам.

Трябва да се рисува със знаците на сегашното време, а не както преди петдесет-шестдесет години. Да се търси съвременната и заедно с това, индивидуална изобразителна форма, е и голямата гилотина за много художници. Има вероятност да намериш своята форма, оставайки верен на себе си, стремейки се към свободата в творческото си изразяване, без съображенията за лесно облагодетелстване, както казваше моят обичан професор Иван Кирков. Той обозначава своите картини с понятието „имагинерен“ пейзаж. Засега развивам този вид картина, абстрактна по своята същина, но да е съживена от чувството, вложено в нея, от цветовата гама, която може да е контрастна или да е в преобладаващо синьо, сребристо, виолетово. Съвременност означава и да намериш своята индивидуална форма...

Означава ли това и вид единство на време, място и действие, ако пренеса този термин от принципа на театралната драматургия. Търсиш, разкриваш драматургични елементи, за да стигнеш до конкретното изразяване на платното?

Да, наистина присъства вид драматичност, когато описвам някой сюжет

или наблюдение: например в Хърватско имаше проливни дъждове: след тъмно-сиви виолетови облаци се появява искрящо синьо, изумрудено и интензивно виолетово на фона от скали и планини, осветени от гръмотевици... Свидетел бях на естествено поднесен от природата драматизъм – светлината се менеше, бях в стихията и рисувах в мигове от време, но със светлото усещане, в името на живота, на светлината, която ни озарява и отвътре, като божествено докосване. Затова и търсих позитивност в гамата...

Понякога природата е главното действащо лице, понякога – човекът. Не случайно рисувам пътищата пред нас. Там има динамика от преминалата вълна, но и човешки стъпки...

Всеки творещ преживява своите етапи, стреми се да бъде разбираем, видян, чут... Какво е твоето преживяване на този този процес?

Преломът, нека не звучи като клише, но буквално така мога го да нарека, е свързан с идването на проф. Иван Кирков в Художествената Академия, с което практически се промени и характера на обучението в самата Академия. За мой съдбовен шанс, бях негова студентка. Тогава не се дипломирах с обичайната фигуративна академична композиция, а с картини от жанра на пейзажа, абстрактна композиция, фигуративна композиция с различна степен на реализъм. Професорът работеше с творческата индивидуалност на всеки от нас, с целият диапазон на своеобразни художествени кодове, ние, неговите студенти запазахме и развихме тези кодове, но за всеки той е различен... А кодът на проф. Кирков е универ-

сален, неговият мощен талант бе разпрострян в различни жанрове и техники – от илюстрацията на космична тема до живопис, сценография и металопластика. Големият проф. Кирков събуди в мен универсалната нагласа, предишните ми години са свързани преди всичко с тип експресивно рисуване... Бях и съм повлияна от експресивното изразяване.

Имаш своя концепция за т.нар. поантилистичен метод, който си разработила и преподаваш още от средата на 80-те години, където творчески пример е Съора, когото наричаш реформатор и пророк, как ще обясниш своята естетика?

В моето естетическо виждане на този метод петното се явява конструктивен елемент и носител на цвета, аналогично, на първоначалната поантилистична форма, която е свързана с импресионистите и противоборството им, с дотогава съществуващите консервативни художествени форми. Те нахлуват в Европа, във Франция и заменят доминиращите в галерии и музеи кафяво-черните и златисто-сиви гами със синьо-виолетови, златисто-жълто-червени и розово-сребристи. Основен и самотен създател на поантилизма е Съора. Наричам го реформатор и пророк, защото открива метод за създаване на визуален образ, който се явява предтеча на фотоапарата, телевизията, компютъра и цялата наша съвременна виртуална дигиталност. Чрез

изобретения от него способ създава платна и проповядва поантилизма като теория в личната си кореспонденция и в своите изследвания.

Ти работиш предимно в България. Страната ни сега преживява трудни моменти. Как кризата се отразява на хората, занимаващи се с изкуство?

Мога да кажа, че българите могат да сполучат и да се развият, ако престанат да пречат на талантливите си сънародници, а да гледат на тях като природно богатство. Ние трябва да се научим за приемаме различния от нас, да се опитаме да го разберем, да видим и хубавото в него. Трябва да се научим да се обичаме, а не да се мразим и завиждаме; да водим диалог, като се изслушваме взаимно – и то с най-близкото си обкръжение, а не само по Интернет. Уча на това и своите студенти – да разговарят помежду си, да споделят, да видят красивото в другия. Българите трябва да се учат на любов. Още от изгарянето на богомилите е този урок... Имаше такава дискусия преди време... А да не забравяме и нашия голям духовен учител Петър Дънов, от когото се възхищава и Айнщайн. Ние имаме всичките богатства и е необходимо търпение и обич, за да ги откриваме един на друг. Ако успеем тогава и българите ще се променят, и страната ни също би просперирала.

Да се върнем към картините от изложбата, която е тук, в Прага. Впечатли ме всичко, но особено едно от платната със наименование „Часът на Ангела“. Каква е неговата история?

Дълго работих върху платното, понякога се изисква да имаш стратогично търпение, защото нищо не се получава веднага и даром... Налага

се част от нарисуваното да промениш или унищожиш, докато стане. На моите студенти давам пример със Серов. За него пише, че на 165-я сеанс, изстъргвал всичко и почвал наново, създавайки образа, виртуозно и с блестящ колорит. Може да те осени прозрение и тогава си истински щастлив, защото си мислиш, че си намерил и вече вървиш по някаква нишка. Картината те води, щастieto е огромно, но това става рядко и трае пет минути, петнадесет минути, а зад теб стои месец, два... Този щастлив миг в рисуването „В часът на Ангела“ се случи на рождения ми ден, на 11 септември, тъкмо когато бях решила, че нищо не се получава... Не ми хареса направеното дотогава и започнах да замазвам всичко, и в този момент, започна да става, появи се...ангелът. Но за това няма формула. Някога решиш да замажеш може и нищо да не получиш, то трябва да дойде естествено... Иначе, ако се върна към първата част на въпроса ти, отдавна съм го казала и твърдя, че ако искаме да еволюираме като общество, трябва със собствени усилия да проведем нежна революция; да спрем да си пречим взаимно и да си завиждаме. Повече да си обичаме и да си вярваме, за търсим истинските си стойности...

Ако трябва да сравниш страната ни с някоя приказка, в каква сме ние сега?

Мисля, че в няколко приказки едновременно, има и от омагьосаната гора...или полетът на Феникса...или птицата Кондор...нещо такова...

Фениксът звучи добре като край за ново начало, може би?
Може би...

Лидия Гълъбова

ИВА ВЛАДИМИРОВА

е родена в гр. София. Завършва през 1976 Националната художествена гимназия „Акад. Илия Петров“. През 1985 г. завършва живопис в Националната художествена академия в класа на проф. Иван Кирков. От 1987 г. е член на СБХ. От 1989 г. до 1994 г. работи като хоноруван асистент по ро рисуване и живопис при ВИАС (Висш институт за архитектура и строителство). Преподава в колежа по Архитектура и Строителство при ВИАС и в Частната художествена академия „Жул Паскин“. Член е на Управителния съвет на СБХ. Работи и като преподавател по рисуване в 12 СОУ „Иван Асен“ и в СХУПИ. От март 2003 г. до октомври 2006 г. е хоноруван преподавател в Нов Български университет към програма „Пластични изкуства и архитектура“. От октомври 2006 е щатен преподавател по живопис към Базов факултет на НБУ към програма „Пластични изкуства и архитектура“ и департаменти „Изящни изкуства“, „Дизайн и архитектура“.